

дні тортів. Та до якого часу не закінчили цього алкоголю, невідомо ніде в світі неможливо, не бачились грабжі. Як трагедія розгортається з цього приводу між нашим народом, страшно згадувати.

Що ж міністерства нудя робити, то тут як тло до поліції 45 сот., а на Уманщині 277,640 оз. Тут уже справа чисто експлуатація. Але і в цій діяльності «чорнобіло» нічого. Бо на всі наші просяби й заходи вони гнуть. Так само поступає міністерство земельної реформи, хоч вони зняли наших 235,770 оз. За ці гроші наслідок не має чортів килим колоністів. Не краще поступає міністерство праці в сільсько-господарській (67 сот. від двох, а інші в с. 442,780 оз.). Ні одного сотика не має жодного для безробітних сільських робітників, що більше — вони ж: має навіть їх статистику, хоч в їх найменше 15—20 пром. сільсько-господарського населення! А жодне цілому у такій муті, що ви цього не можете собі навіть уявити. Тимчасом міністр зовсім і с... ю йнорус сільсько-господарський.

Державні підприємства покривають 5 і 10 сот. сіл, туди, а ми мусимо на них платити 31,876 оз. В цю позицію входять ігноранти. Проти жеві повинні хоч би одного українця або білорусів, що має концесію. (Пос. Хруцького: Треба звільнити українців економічно!) Отже не дивлячись на редукцію бюджету, ми, українці, платимо на воді 81,438,605 оз. А за те як посугають з нами! Прем'єр у своєму виступі навіть про нас не згадав, така й ціла наша політика у відношенні до нашого народу.

І тепер ми редуктуємо бюджет коштом нещасних робітників, працівників і т. д. Чи редуктуємо ми політику свободи українців і інших не-Польща? Редуктуємо бюджет, редуктуємо і свій шопізм у політиці, бо у нас нема здорового розуму ні в політиці, ні в господарстві. А поки цього не буде, не прийде до нікого «пучку». Тому рідайтеся, якщо хочете врятувати нашу державу від руїни. До такого уряду, що вложило на нас 87,000,000 оз. татарів, а в заміну за те несе нам тільки військ і нещастія, довіряти не маємо й голосувати проти бюджетового прелюдіяра.

Урядово замовчаний злочин.

Вбивство секретаря „Просвіти“.

Українські послы Васильчук і тов., внесли в сойм інтерпеляцію в справі вбивства на польсько-радянській кордоні, секретаря Т-ва „Просвіта“ в Рівні, Івана Дубини.

Іван Дубина був поточним урядовцем у Кишені. Коли румунська влада зайняла Кишеню, він утратив там посаду і приїхав до Рівного. Як уро-

женець Польщі, мав він право до польського підданства. Означеного поляка йому не хотіли прийняти. Рівнянський староста „терпіл“ його присутність, аж одного дня приказав йому покинути польську територію. Прохання Дубини, щоби йому дозволили жити в Рівні, не допомогли. Не допомогло й те, що мав він рішуче, польських підданих. Показали його на бонку і силоміч вивчали до Корця, без верховної одіж. По якійсь часі голова „Просвіти“, сенатор Карпінський одержав телеграму 4-го жовтня: „Я не дужий та голодний, пліччі викидали мене за кордон. Прохання помічати, — Дубина“. Сестра Дубини, польська піддана, виїхала до Корця. Від начальника району, Глинського довідалася, що її брата вже даїчі перекладали на радянську територію, але без успіху. „Пів години тому, ми вислали його в трета. Коли і нині більшовики його не приймуть, ми відішлемо його до Рівного, бо закон каже, що викидати за кордон можна тільки тричі... Але ми викидаємо і 30 разів“.

Цього-ж дня, 4-го жовтня, вбито Дубину. Однак його родина, яка гадала, що він дійшовся на радянській Україні, одержала 13 листопада звістку, що його вбили та поховали на польській території. 16. листопада староста заявив, що справді, він має звістку про вбивство двох контрабандистів, а яких один називається Дубина. Обіцяв родині, що поїде до Корця та перевірить справу, видасть родині тіло вбитого та його річ. Та накінець заявив, що це не належить до його компетенції.

Дубину поховали ще 4-го жовтня у селі Сторожень, біля Корця; слідства не вели; секції не перевозили, дарма, що про вбивство знав місцевий поліцей Стефанік і старосто.

30-го листопада сестра Дубини внесла до прокуратури в Рівні скаргу, домагаючись екзумації тіла свого брата та розслідування

справи. Відповіді не одержала. Тоді, 11-го грудня, при допомозі соймових послів звернулася зі справою до міністра справедливості.

Згадана інтерпеляція посіла таволу, що Дубину встановили владу, в плечі. Ясно, що коли його вивезла польська поліція до кордону, то він не міг бути контрабандистом. Колиж був ним, чому похоронили його без слідства, без судового протоколу, потаїки перед родиною? Чому прохання родини Дубини передане до рівнянської прокуратури лишилось без відповіді?

На всі ці питання польська влада не вважала зазначенням відповіді. Вона почувала себе винуваною. Дубина не міг одержати прав громадянина, тільки тому, що був секретарем „Просвіти“.

По широкому світі.

Російсько-турецький договір нейтральності, оголошено в Москві. Його підписали минулої п'ятниці в Парижі, перед від'їздом Черчіла. Він об'язує на три роки: за цей час обі держави об'язують не брати участі в ніякій акції зверненій проти себе. Він стане підставою дальших договорів фінансових та господарських. На випадок міжнародних конфліктів Туреччина матиме імовірно доступ до Чорного моря. Міродатні кола впевняють, що поза оголошенням текстом догівір не має ніяких тайних клавул.

Англія пічне переговори з Туреччиною з метою поладнати спірні актуальні справи. Прем'єр Болдуїн мав на цю тему розмову з турецьким амбасадором у Лондоні. Переговори пічнуться за три дні, по повероті Чемберлена до Лондону.

У вашингтонському сенаті велась завзята дискусія над зміною закону про заборону алкоголю. Вороги протипальцевого закону счинили бурхливу демонстрацію. Республіканці домагались дозволу

продаж 3 проц. алкогольного пива, а ректор університету в Колумбії переслав заяву, що протипальцевого закон уважає хибним і не моральним, з огляду на його шкідливі наслідки.

На Мадярищині заарештовано бундівського міністерського радника-Маріха за постійне порозуміння з радянським урядом у Москві. Найдемо у нього справоздання про політично-економічне становище в Мадярищині, яке, на його думку, не дуже пригоже до більшовицької пропаганди.

Інтерпеляції українського Клубу.

В останній часі послы Українського Клубу внесли багато інтерпеляцій у сповіді ріжних надужит, побіди, то-що. З них важливіші:

1) Інтерпеляція пос. С. Хруцького і тов. до міністра внутр. справ у справі сенату сільських ремісників жандармерію і старостою у Рівні (дотичить неправдоподібною податку на „ремісників“ у селі Купчині Стари).

2) Інтерпеляція пос. В. Козубського і тов. до міністра внутр. справ, в якій протестується проти неправдоподібною податку і стягання податків від мешканців Угрова, пол. Рава Руська.

3) Інтерпеляція пос. Українського Клубу до міністра справедливості (внутр. справ), що займається переслідуванням і убиством сенаторів та б'ється сенат поліцією в селі Любичі, пос. Козель на Волині. — В тому сені застріляв командант чи заст. команданта держ. поліції Гладко без займачої причини, молодого, дванадцятилітнього хлопця Сака Голічука, сина Яска — і його за те вб'є не покарано! А понові командант поліції побивав сенат без жодної причини, ніякої жорстоко — очевидно без ніякої причини — Хведосіа Карпона.

За рідну землю.

Кута, 16. грудня 1925.

Дня 13. д. н. відбулося в Кутах зібрання по війні німецьких та осітських справ, а головне в справі земельної реформи. Сая Штегера бачком набито. Замість не віче тим, що домогосподарства намагались його зрівняти. Віче відкрив адв. д-р М. Гардєцький, заявляючи, що — значиме предіє — ударено у вічеві діля на тротуар, бо ставши небезпечна суне на нашу економіку, кровю злочину землі. Описав представни зібраних прибутих послів І. Павлюка і Н. Хомика, яких вічеви прийняла бурею апілексі. До президії виступав о. сов. В. Стефановича, мовляючи і 4 селів з дооконних сіл. Секретарював ст. унїв. А. Вабюк.

На прийняті відпові коротко посол Хомика. Описав д-р Гардєцький референдум осітських справ. Він представив страши, чорну мизу, сенед якої — іза темноти — животи Гуау і мізав пр-

„Просвіта“ в 1925 році.

(Продовження.)

І Т-во „Просвіта“ представить внесок про створення Освітнього інституту. Предладає на те, щоби тут могли приготувати й закінчити потрібних опікунів-інструкторів, розпущити їх скрізь по краю й зорганізувати через них своїх членів у самоосвітній і самовиховній кружках.

Однак час не стоїть. Нам ще треба багато й багато працювати, щоби надробити задержання. Шож говорити про те, щоби дідати другі народи, дорівняти їм на ріжних полях. Тут необхідно самопоміччя, яку ми в силі зорганізувати. І тому від Т-ва поширюється думка творення т. зв. гуртів, або спільноти праці (по німецьки Arbeitsgemeinschaft, по польськи: zespolu pracy). Гурти праці вибирають собі опікуна, просять о те звичайно людину, котра має за собою певну освіту, і ставлять собі певне завдання до переведення. Від побороювання негосподарності починаючи до справ світогляду — все може бути змістом праці такого гурту. Важне, щоби число членів гурту було невеличке, та щоби не накладало на себе багато до переведення на протязі певного означеного речиння. Гурт праці — це не є курс вищої освіти. Це є проба власних сил, доування духовних засобів із власного нутра для опанування певної цілі, певного завдання. Коли якийсь гурт твердо й серйозно поврився над собою, не жахаючись ніяких трудів і труднощів, можна напевно сказати, що такий гурт зробив великий крок у самоосвітньому змаганні. Коли такий гурт дисципліновано все виконував

і переводив у свійому невеличкому організмі, його члени наберуть здібностей до ініціативної, твердої і відповідальної праці у більших організаціях. Т-во „Просвіта“ заявило свою готовість служити радами й аквізитами у справі ведення таких гуртів.

І ось вже перші ластівки показуються. Довідуємося, що в ріжних сторонах нашого краю вже творяться такі гурти і приступають до роботи над собою, над своєю освітою. Найближчий час покаже нам, як далеко ця ідея увійшла в членів Товариства і яких можна буде надіятися дальших наслідків.

Раз кинена думка вимагати від Товариства великої роботи. На шляху до самоосвіти прийдемося подавати членам руку й поміч у всіх напрямках. І це вимагатиме, подібно як Освітній інститут поставлення цілого вчительського апарату, що мусить бути готовий на всякий заклик. З поставленням такого апарату буде можна приступити також до здійснення думки про курси заочної освіти.

На тім ми могли би покінчити наші помічання щодо до діяльності Т-ва „Просвіта“ в р. 1925. Те, що нам оставало би сказати не є рівновартне тому, що відноситься до змісту праці.

Тому й не будемо присвячувати багато місця такому зрозумілому явищу, що „Просвіта“ виконує що дня з формального огляду. Безнастанна переписка з читальнями, філіями й членами, величина її є зовсім зрозуміла. Не будемо згадувати про особисті зв'язки через поїздки відпоручників Гол. Т-ва у краї на збори, наради, анкети. Це також зрозуміла річ і иншим способом не дається нічого зробити. Цікавих відслідмо до дружаного звідомлення, в якому побачать поважні цифри великого живого організму.

Але не можемо поминати мовчанкою одну справу, а саме справу членства до „Просвіти“. Чия вина, по чийому боці — тяжко рішити. Може Товариство та й-го діяльність на фальшивому шляху і може тому громадянство не дає бажаної підтримки у формі членства до нього. А може вина по боці громадянства, яке в своїй байдужості з легким серцем приглядається, чи Т-во вивержить великий труд, чи люде, заангажовані в праці, дадуть раду цим важким обов'язкам, які вони взяли на себе.

Цього питання не хочемо вирішувати. Але мусимо звернути увагу на нікчемні просто числа під цим оглядом. В 1924 р. зложило до Т-ва членську вкладку біля 10,000 осіб. У свідомому відповідальності суспільності буде самозрозуміло, що цих 10,000 осіб зложать свою вкладку на наступний рік уже в перших його місяцях. Видів Т-ва мусить що суму аставати у свій бюджет з тим, що при паліших зусиллях напевно удасться йому прийняти подвійне число членів. Тим більше, що на сім мільйонів українців під Польщею можемо до п'яти мінут нарахувати бо-дай тих 100,000 осіб, котрі не зубожюг, ні відчують те, що вони зложили до „Просвіти“ 2 зол. вкладки на рік. Тимчасом що діється? — З давних 10,000 відновлює вкладку тільки неповних 3,000. Нових членів прибуває понад 3,000 і цілорічну працю в напрямі приєднання членів кінчаться кількістю мало-що вищою понад 6,000 осіб. Вибачте, панове громадо, але так ведучи справу далеко не зайдемо! В останньому (10. ч.) „Народної „Просвіти“ названо це великою нещадкою. І так воно є. Це нещадка, і хто зна, чи цю нещадку не трактувати як певного рода заяву недовіри до Товариства й його проводу.

(Докончання буде.)

Учителем польської мови в дещо гімн.
Коломиї є п. Зайовський, бузний поль-
ський офіцер і командир українського
забору полонених в Тухоль. Ротмістр
і пилікар і майже полковник професо-
ра, кураторія послала до помік д-р.
Мостовичев п. Зайовського як «лишка
національного». Д-р. Мостович, що в
крайнім часі, вимкнув був д-р. поль-

